

Værd at vide om **KLOVSYGE**

- Hvad er klovsyge?
- Behandling
- Forebyggelse
- Sundhedsprogram

KLOVSYGE

Klovsyge kan være en meget smertevoldende sygdom hos får og geder. Sygdommen er smitsom og skyldes bakterien *Dichelobacter nodosus*. Klovsyge starter med infektion i klovspalten (fig. 1) og kan brede sig ind i kloven (fig. 2) med halthed til følge. Hos nogle får viser klovsyge sig som en let halthed og hos andre som en voldsom halthed, hvor dyret ikke tager støtte på benet. Klovsyge var tidligere en anmeldeligt sygdom. Klovsyge kan være både en tabsvoldende sygdom og et dyreværns mæssigt problem. Derfor er det vigtigt, at sygdommen behandles korrekt og vigtig, at sygdommen ikke spredes til raske dyr og ikke smittede besætninger.

I Danmark stiller vi diagnosen ved at udtage et skrab i klovspalten. Prøven undersøges på Veterinærinstituttet – hvis bakterien er til stede betragtes dyret som smittet med klovsyge.

Der findes flere typer af klovsygebakterien *Dichelobacter nodosus*, hvoraf nogle er mere sygdomsfremkaldende end andre. På nuværende tidspunkt er det desværre ikke muligt på Veterinærinstituttet at skelne mellem de forskellige typer af klovsygebakterien. Derfor vil nogle besætninger med infektion af ikke særligt sygdomsfremkaldende stammer af *Dichelobacter nodosus* også blive erklæret positive for klovsyge ved denne test.

BEHANDLING

Klovsyge bakterien *Dichelobacter nodosus* kan kun overleve uden for klovspalten i ca. 1 uge. Derfor er det muligt at udrydde bakterien ved hjælp af et langtidsvirkende antibiotika. Er klovsygebakterien fundet i en besætning, kan hele besætningen behandles og på den måde kan bakterien udryddes.

Tidligere behandlede man klovsyge med bl.a. fodbade. Det er stadig anbefalelsesværdigt at fodbade dyr, der har haft kontakt med dyr med ukendt klovsygestatus.

Vælger man at fodbade, er det vigtigt, at man gør det rigtigt. Der anvendes en 10 % opløsning af zinksulfat. Dybden af fodbadet skal være så dybt, at hele klovspalten dækkes. Dyrene skal stå i fodbadet i mindst 15 minutter. Efter fodbadet skal dyrene stå på et rent og tørt underlag i 30-60 minutter.

Det har vist sig, at det er svært at udrydde klovsygebakterien med fodbade, men det er en rigtig god ide at fodbade dyr, der har haft kontakt med dyr med ukendt status, inden de bringes ind i besætningen.

En sund hud i klovspalten

FOREBYGGELSE

Klovsyge er en meget smitsom sygdom. Sygdommen smitter ved kontakt med andre får og geder. Det er vigtigt at huske, at kvæg kan være raske smittebærere af sygdommen og kan huse bakterien i klovspalten uden at vise halthed. Også får og geder kan huse bakterien i klovspalten uden at vise tegn på halthed. Bakterien kan overleve ca. 1 uge uden for klovspalten, så arealer og områder, hvor der har gået smittede dyr, bør ikke anvendes til ikke smittede dyr før efter 14 dage. Det samme gælder ikke rengjorte og ikke desinficerede trailere.

Ved køb af dyr er det en god ide at "vende" fåret og tjekke klove og klovspalte for forandringer. Kun ved at vende fåret kan man få et ordentligt overblik over klovspalterne.

SUNDHEDSPROGRAM

For at undgå at klovsyge spredes yderligere, og for at gøre det muligt at købe ikke smittede dyr har Dansk Fåreavl udarbejdet et frivilligt sundhedsprogram i lighed med det frivillige sundhedsprogram for Maedi-Visna.

For at blive optaget i sundhedsprogrammet skal 8 dyr testes på alle 4 ben. Prøverne udtages ved at skrabe med en pind i klovspalten. Prøverne må tidligst udtages 1 måned efter, at man har haft kontakt med dyr med ukendt status. Er prøverne frie for klovsygebakterien, har man klovsyge-fri status i 1 år. For at opretholde den erhvervede sundhedsstatus, skal besætningen testes igen efter et år. Derudover er det et krav, at dyr fra besætningen under ingen omstændigheder har kontakt med dyr med ukendt status. Derfor er det vigtigt, at man ved køb af dyr husker at bede sælger om at underskrive en ejererklæring, hvor sælger bekræfter, at dyrene ikke har haft kontakt med andre dyr efter prøveudtagningen. Ejererklæringen findes på Dansk Fåreavls hjemmeside www.sheep.dk. Her kan man også læse mere om klovsygeprogrammet.

Ejererklæring:

Det frivillige klovsyge sundhedsprogram for får og geder

Antal moderfår i besætningen _____ stk. CHRnr _____

Svaber udtaget af dyrlæge af mindst 8 dyr på alle 4 ben. Dato for prøveudtagning _____

Attest

Undertegnede besættingssejer attesterer, at

- ✓ der ikke inden for de seneste 30 dage før prøveudtagningen og til dags dato har været smittefarlig samkvem med får eller geder med ukendt klovsygestatus (eks indkøb, dyrskue osv.)
- ✓ dyrene ikke har været fodbadet eller i øvrigt været behandlet for klovsyge inden for 30 dage før prøveudtagning.
- ✓ der ikke inden for det sidste halve år før prøveudtagning har været kliniske tegn på klovsyge i besætningen
- ✓ ovenstående oplysninger er rigtige og fuldstændige, samt at jeg er bekendt med og overholder regelsættet for Klovsyge-Sundhedsprogrammet.

Dato _____ Besættingssejers
underskrift _____

Attesten er kun gyldig ved samtidig fremvisning af laboratoriesvar fra Veterinærinstituttet
Attesten er gyldig i højst et år efter prøveudtagning. Hvis du har flere spørgsmål, kan du kontakte

SYGDOMSSYMPTOMER

Fig. 1. Inficeret klovspalte. Foto: Marianne Gilhuus

Fig. 2. Inficeret klovspalte, hvor infektionen har bredt sig til selve kloven. Foto: Marianne Gilhuus